

Det militära hotet, ett svenskt försvarsdilemma.

Abstract

Det ryska militära hotet mot Sverige är baserat på flera olika hotfulla indikationer, och reflekterar ett försvarsdilemma för Sverige. Diskursanalysen belyser detta genom att studera vad det militära hotet mot Sverige består i och vad för praktiker detta genererar. Ryssland bedöms att ha som mål att inneha stormaktstatus och för att nå dit skyr Ryssland inte att använda sig av sin militära kapacitet både i det svenska närområdet och internationellt. Sverige rustar upp sitt totalförsvar genom två vägar, upprustning av militären samt ökade samarbeten med allianser och partnerskap. För att inte Sverige ska sända hotfulla indikationer balanseras detta genom att inte ingå i ett fullfjädrat medlemskap i NATO. Vilket Sverige i sin tur legitimerar genom att hävda sin alliansfrihet.

Nyckelord: Försvardilemma, Indikationer.

Antalord: 7175

Innehållsförteckning

1. Inledning	4
1.2 Forskningsfråga	4
1.3 Centrala begrepp	4
1.3.1 Försvarsdilemmat.....	4
1.3.2 Indikationer	5
1.4 Disposition	5
2. Bakgrund	6
2.1 Diskursanalys inom underrättelsestudier	6
2.2 Totalförsvarets forskningsinstitut	6
3. Teoretiskt ramverk	8
3.1 Försvarsdilemmat	8
3.2 Indikationer	9
3.3 Underrättelsemisslyckande och överraskningsattack	10
4. Metodologi	11
4.1 Metod	12
4.2 Material	13
4.2.1 Materialdiskussion	13
5. Analys	14
5.1 Problempresentationen av det ryska militära hotet	14
5.1.2 Hotfulla indikationer	14
5.2 Praktiker kopplande till problempresentationen av det ryska militära hotet	20
5.2.1 Militärupprustning	21
6. Slutsatser	25
7. Bibliografi	26

Tabellförteckning

Tabell 1 Bedöma intensitet av hot.....	9
Tabell 2 Bedömning av det ryska militära hotet mot Sverige.	20
Tabell 3 Ekonomisk ram för det svenska militära försvaret.	22

1. Inledning

Sverige har sedan år 2016 återinfört satsningar på det svenska militära försvaret, år 2020 skedde den största satsningen på svensk försvarsförmåga på 70 år (Regeringskansliet 2020). I början av år 2021 konstaterar den svenska Säkerhetspolisen att ryskt militärt agerande mot Sverige inte kan uteslutas (Säkerhetspolisens årsbok 2020:30). I en publik debatt uttalade sig Sveriges försvarsminister och utrikesminister att *"I den tiden av osäkerheter vi lever i krävs det stabilitet, långsiktighet och förutsägbarhet i säkerhetspolitiken. Den militära alliansfriheten ger Sverige handlingsfrihet att i varje given situation agera på detsätt som bäst gagnar avspänning och en fredlig utveckling samt säkrar Sveriges självständighet i utrikespolitiken"* som svar på varför ett svenskt medlemskap i NATO inte var aktuellt (Linde och Hultqvist 2021). Det ryska militära hotet mot Sverige medför ett försvarsdilemma för Sverige. Syftet med den här uppsatsen är att genom en diskursanalys undersöka, Totalförsvarsproposition 2021–2025 - inriktning av Sveriges försvarspolitik (Prop. 2020/21:30), för att få en djupare förståelse av det ryska militära hotet mot Sverige. Detta genomförs genom att studera vilka hotfulla indikationer Ryssland är befäst med och hur detta utgör ett försvarsdilemma för Sverige.

1.2 Forskningsfråga

Vad för hotfulla indikationer grundar sig det ryska militära hot mot Sverige i och hur utgör detta ett försvarsdilemma för Sverige?

1.3 Centrala begrepp

Begreppen som är centrala för den här uppsatsen är Försvarsdilemmat och Indikationer.

1.3.1 Försvarsdilemmat

Barry Buzan förklarar att det råder ett anarkiskt förhållande mellan stater i internationella relationer. Detta medför att det skapas en atmosfär präglad av osäkerhet i de internationella relationerna. Osäkerheten består utav hotet av användning av våld sinsemellan stater (Buzan 2016:128-129). Detta förhållande präglat av osäkerhet mellan stater ger upphov till säkerhetsdilemmat och försök att överkomma konflikter (Buzan 2016:30). Det klassiska säkerhetsdilemmat menar Buzan, handlar om att bedöma intentionerna av militärupptrappning. Buzan (2016) skriver *"...the defence measures that states take to defend themselves are seen by others as potentially aggressive, and respond accordingly, and*

responded to accordingly” (Buzan 2016:246). Han menar att en sådan situation kan resultera i att det kan skapas en rustningsspiral. Så, försvardilemma handlar om att inte skapa obalans i internationella relationer samtidigt som en stat värnar om sin förmåga att försvara sin existens. På så vis är tolkandet av hotfulla indikationer nära kopplat till försvarsdilemmat.

1.3.2 Indikationer

Keren Yarhi-Milo menar att hotfulla indikationer som militärupptrappning inte självklart uppfattas som en hotfull indikation. Hon menar att det krävs att flera hotfulla indikationer sammanstrålar för att en stat ska uppfatta en annan stat som fientlig mot den egna. Yarhi-Milo menar även att det råder en diskrepans mellan underrättelsetjänst och beslutsfattare när det gäller bedömningen av hotfulla indikationer. Beslutsfattare uppskattar och reagerar på hotfulla indikationer när flera olika typer av indikationer på hot mot den egna staten sammanstrålar. Beslutsfattare menar hon har en tendens till att förlita sig på livlig information. Livlig och färgrik information är sådan information som kan komma ifrån personliga möten eller information som inte är processad av underrättelsetjänst (Yarhi-Milo 2014:17-18).

1.4 Disposition

Diskursanalysen kommer att operationaliseras genom att analysera problempresentationen av det ryska militära hotet mot Sverige i det valda materialet. Det innebär att undersöka hur framställs och understöds det ryska militära hotet mot Sverige och vad för praktiker detta genererar. Analysen är uppdelad i två huvudsakliga delar. I dessa diskuteras empirin med teoretiska resonemang kring försvarsdilemmat. I uppsatsens avslutande del sammanfattas svar på forskningsfrågan.

2. Bakgrund

2.1 Diskursanalys inom underrättelsestudier

Gunilla Eriksson har studerat den svenska militära underrättelsetjänsten och deras kunskapsproduktion (Eriksson 2018:190-200). Hon menar att de underrättelserapporter som produceras, innehåller mått av föreställningar som framställs som fakta (Eriksson 2018:199). I en jämförande konstruktivistisk studie kunde Eriksson påvisa att de språkliga praktikerna kring både Nordatlantiska fördragsorganisationen (NATO) respektive Ryssland var befästa med underliggande värderingar. NATO framställdes positivt och Ryssland negativt. När hon studerade varför Ryssland sågs som ett möjligt militärt hot mot Sverige fast det inget belägg för detta. Hon konkluderade att det berodde på en felaktig konklusion eller att fakta och bevis som stödjer det argumentet inte var presenterad (Eriksson 2018:186-187:198). Sålunda kan man då ha en utgångspunkt för att när det råder informationsbrist kring en osäkerhet, kan man genom en diskursanalys studera beskrivandet, tolkandet av blindfläckar och vad dessa är befästa med vad för värderingar.

2.2 Totalförsvarets forskningsinstitut

Den svenska försvarsmakten ger ut rapporter om den ryska militära förmågan genom Totalförsvarets forsknings institut (FOI) och beställare för rapporterna är Justitiedepartementet. Detta är alltså rapporter från en av Sveriges försvarsunderrättelsemyndigheter, till beslutsfattare. Dessa rapporter med anspråk forskning, saknar en tydlig metodologi då det saknas en diskussion av metodval. Det som är intressant för just den här B-uppsatsen är att FOIs forskning om rysk militär handlingsfrihet utgår ifrån flera olika indikationer som stödjer den ryska militära handlingsfriheten.

Rapporten från år 2016 har en slutsats som skiljer sig åt från tidigare rapporter i denna serie. Det är konstateranden kring att den bedömningen som, år 2013, var att den ryska militära handlingsfriheten kunde svara på ett uppkommit hot utan föga eller ingen tid för förberedelser. I rapporten 2016 tilläggs det att *"I ljuset av de senaste årens utveckling bedömer vi att de tillgängliga resurserna för militära operationer utifrån antagandet att Ryssland tar initiativet till att begagna militärt våld"* (Persson 2017:3). FOI observerar att de senaste åren har de militära utgifterna fördubblats i Ryssland och att mycket tyder på att utgifterna kommer att fortsätta ta en hög andel av BNP. FOI ser vidare en modernisering av de

väpnade styrkorna. Rapporten konkluderar att de höga militära utgifterna som Ryssland har accepteras och legitimeras för att den ryska ledningen väljer att tolka omvärlden som att Ryssland hotas. Här menar rapporten att den ryska befolkningen är påverkade av propaganda som gör att befolkningen accepterar kostnaderna trots att kostnaderna påverkar andra offentliga utgifter. Att den ryska befolkningen stödjer idén om att Ryssland ska vara en stormakt genom militär styrka (Persson 2017:147). FOIs bedömning är att möjligheterna för Ryssland att utvecklas i en mer västlig politisk inriktning har minskat (Persson 2017:3). Analysen av Rysslands militära förmåga innefattar således inte bara observationer och analyser av indikationer så som militärhandlingsfrihet utan drar även hänsyn till andra faktorer, som samhällsutveckling i det civila samhället och den politiska utvecklingen. År 2020 släpptes rapport nummer nio i samma serie, Rysk militärförmåga i ett tio års perspektiv. I denna görs bedömningen att mellan 2009 och 2019 ökade Rysslands militära handlingsfrihet från en nivå att hantera ett lokalt krig till ett regionalt (Westerlund och Oxenstierna 2019:71,72). Det exemplifieras genom bland annat observationer av Rysslands årliga strategiska övningar. Dessa övningar beskrivs ha deltagare på upp till 300 000 man. Fram till år 2029 är bedömningen att Ryssland kan på bästa nivå initiera ett regionalt krig, och att det är väster om Uralbergen som Ryssland har den bästa infrastrukturen för att underlätta detta (Westerlund och Oxenstierna 2019:71-72). Andra observationer är att Rysslands bedömningar av inre och yttre hot kan medföra missförstånd och felbedömningar av deras intentioner. FOI konkluderar att i ett tioårsperspektiv kan förändringar ske plötsligt, att det inte kommer finnas tydliga tecken förtid för en nära konflikt. Det beror på att Ryssland använder sig av en kombination av vilseledning, desinformation och provokation i internationella relationer (Westerlund och Oxenstierna 2019:86).

3. Teoretiskt ramverk

Att använda sig av diskursanalys innebär att utgå ifrån att språket är värdeladdat, språk förmedlar värderingar och har förmåga att påverka förståelsen av verkligheten. Man antar således en konstruktivistisk ansats till studien. Detta perspektiv är i sig formgivande och konstituerande, det påverkar alltså en kunskapsutveckling kring ett fenomen. Med andra ord så ser man på kunskap som att inte vara fixerad utan i en ständig pågående konstitueringsprocess. Att då utgå ifrån språket som konstituerande innebär att man kan ifrågasätta beskrivandet av ett fenomen. Diskurser innehåller ett visst mått av makt genom att dessa påverkar med hjälp utav den makten i dem producerar specifika förståelser och praktiker kopplade till ett fenomen (Boréus och Borgström 2018:355-356). Syftet för den här uppsatsen är att utföra en diskursanalys på, Totalförvarsproposition 2021–2025 - inriktning av Sveriges försvarspolitik. Att häri undersöka diskursen kring det ryska militära hotet mot Sverige. Samt hur denna diskurs kan förstås i relation till teoretiska resonemang kring de centrala begreppen för den här studien: Försvarsdilemmat, Indikationer.

3.1 Försvarsdilemmat

Militära hot mot en stat är en nationell högprioritet eftersom ett sådant hotar statens existens. Därför blir den nationella militära försvarskapaciteten högt prioriterad vid en hotuppfattning av en annan stat för att möjliggöra ett försvar mot ett militärt angripande (Buzan 2016:108-107,125). Säkerhetsdilemmat är ett dilemma nära kopplat till Försvarsdilemmat. Konceptualiseringen av säkerhetsdilemmat handlar om hur stater tolkar varandras intentioner, huruvida deras militära upptrappning är offensiv eller defensiv. När osäkerheten är stor tenderar stater att se ett värsta-scenario framför sig och därför svarar på en hotuppfattning för att försvara sin existens. Detta i sin tur kan leda till en situation som leder till en situation där handlingar leder till reaktioner och till slut skapar en konflikt spiral som till slut kan leda till krig (Levy och Thompson 2010:30). År 2016 framfördes ideer på att militärt försvar *"no longer serves as a coverall for security policy as it once did"* (Buzan 2016:231). Att försvarsdilemmat hade blivit paralyserat genom de större staters innehav av kärnvapen. Då dessa förödande vapen möjliggjort att stater tvingats hitta andra lösningar på konflikter än krig (Buzan 2016:228-231). Försvarsdilemmat är även nära kopplat till informationsbrist, och tolkandet av indikationer. Austin Carson menar att informationsbrist ökar osäkerheten mellan stater därför att detta försvårar förståelsen för varandras intentioner (Carson 2018:41,44-45). Vid informationsbrist måste blindfläckar tolkas, dessa är enligt diskursteori är påverkade av den

som tolkar, dennes inneboende värderingar.

3.2 Indikationer

Buzan menar att hur en stat uppfattar hot beror inte bara på vilken typ av hot det är, det handlar även om hur en stat förstår hotet och vilken intensitet hotet har. Ju högre intensitet desto högre sannolikhet att en stat kommer att reagera (Buzan 2016:119). Intensiteten av hotuppfattningen mot en stat kan kategoriseras med variabler i hög och låg grad. Buzan summerar detta i en tabell (Buzan 2016:123).

Tabell 1 Bedöma intensitet av hot

Intensitet av hot	
Låg	Hög
Diffus	Specifik
Avläggset (rum)	Nära (rum)
Avläggset (tid)	Nära (tid)
Låg sannolikhet	Hög sannolikhet
Små konsekvenser	Stora konsekvenser
Historiskt neutral	Historiskt förstärkt

Buzan menar även att det finns en svårighet i att avgöra huruvida en militärupptrappning är offensiv eller defensiv. En forskare som problematiserar denna avvägning, det vill säga om en hotfull indikation ska uppfattas som fientlig eller inte, är Keren Yarhi-Milo. Hon menar att stater historiskt inte reagerat på en hotfull signal som militär upptrappning eller andra hotfulla signaler som att frångå överenskommelser, om dessa kommit enskilda. Istället förklarar Yarhi-Milo att flera olika hotfulla signaler har krävts för att en stat ska agera och erkänna den stat som sänder hotfulla signaler som fientligt lagd mot den egna (Yarhi-Milo 2014:22). Intensiteten av hot i Buzan tabell kan således förstås som intensifieras om flera olika hotfulla signaler tolkas som hotfulla. Yarhi-Milo menar även att tolkandet av hotfulla indikationer skiljer sig åt mellan underrättelsetjänst och beslutsfattare. Hon menar att underrättelsetjänst historiskt har uppfattat hotfulla indikationer av en stat som fientliga medan beslutsfattare dröjt på samma uppfattning och att det främst har varit så att beslutsfattare har uppfattat en stat som fientlig först när flera hotfulla indikationer sammanstrålat (Yarhi-Milo 2014:23,25,247).

3.3 Underrättelsemisslyckande och överraskningsattack

Överraskningsattacker är kopplade till underrättelsemisslyckanden, för det innebär att en stat inte har uppfattat indikationer på hot, vilket är en del av ett Totalförsvaret. Richard K Betts menar att dessa har berott på en diskrepans mellan beslutsfattare och underrättelsetjänst vilket även Yarhi-Milo indikerar. Betts menar att överraskningar är befästa med en paradox, *'The greater the risk, the less likely it seems, and the less risky it becomes. In fact, the greater the risk, the smaller it becomes'* (Betts 1978:77). Underrättelseinformation används för att utveckla försvarsdoktriner, krafter för avskräckning, att uppskatta hot från motståndare när det gäller både förmågor och avsikter. När det gäller underrättelsemisslyckandet och kopplandet till överraskningsattacker menar Betts att det handlat om att beslutsfattare inte har agerat på underrättelseinformation, *"the most crucial mistakes have seldom been made by collectors of raw information, occasionally by professionals who produce finished analyses, but most often by the decision makers who consume the products of intelligence services. Policy premises constrict perception, and administrative workloads constrain reflection. Intelligence failure is political.."* (Betts 1978:61). Han menar att det delvis beror på att beslutsfattare avvisar militära uppskattningar för att begränsa de ekonomiska utgifterna det betyder (Betts 1978:66), men främst på grund utav beslutsfattarens önsketänkanden. Där beslutsfattare har bortsett från rapporter från professionella analytiker (Betts 1978:67). Detta kan ses som en förklaringsmodell till varför beslutsfattare inväntar flera hotfulla indikationer innan beslutsfattare konstaterar exempelvis militärupptrappning som ett hot.

4. Metodologi

Att använda sig av diskursanalys som metod för att angripa ett forskningsproblem är att inta en interpretivistisk vetenskapssyn. Det innebär att utgå ifrån att verkligheten konstitueras genom människans observationer och förklaringsmodeller av verkligheten. Att utföra en diskursanalys innebär att man tar avstånd från att språket representerar en given verklighet, utan perspektiv på verkligheten. Diskurser är förståelser av verkligheten och dessa diskurser förmedlar specifika förståelser och får effekter i verkligheten i form utav praktiker (Boréus och Borgström 2018:256). Diskursanalys inom underrättelsestudier har en pågående dialog kring vikten av vetenskapsfilosofi. En dialog som cirkulerar kring om underrättelsestudier bör ha ett förklarar eller förstå perspektiv samt huruvida underrättelsestudier som akademisk disciplin ämnar förbättra underrättelsetjänst eller om underrättelsestudier inom akademien är relevant för att studera dess funktion i samhället. Diskursanalys är förknippat med konstruktivism, vilket betyder att man utgår ifrån att det inte går att uppnå en objektiv kunskap. Detta är något som Ralf G Lillbacka starkt kritiserar. Han menar att underrättelseanalys är behov utav objektiv kunskap (Lillbacka 2013: 306,308,310). Han förespråkar positivism det vill säga att språket ska ses som värdeneutralt och att kunskap ackumuleras genom att teorier utvecklas genom att de kan falsifieras när nya hypoteser ställs (Lillbacka 2013:307). Mary Manjikian kritiserar positivismen därför att denna vetenskapssyn inte synliggör problematiken med en så kallat neutral forskare och valen denna gör i sin vetenskapsproduktion. Manjikian menar att forskarens identitet kommer att påverka forskningsfrågor, val av metod (Manjikian 2013:365-366,578). Två andra forskare inom underrättelsestudier menar att omfattande forskning påvisar att språk förmedlar implicita rekommendationer. De anser att detta försämrar integriteten i vad som ska vara policyneutrala bedömningar. De föreslog att underrättelserapporter till beslutsfattare så långt som möjligt borde använda sig av siffror, exempelvis numeriska sannolikhets intervaller, kompletterade med tydlig och förklarande text (Mandel och Irwin 2020:13-14). Deras vetenskapsfilosofiska läggning är hos konstruktivismen därför att denna vetenskapsfilosofiska ställningstagande inte anser att språket är värde neutralt (Lamont 2015:43).

Styrkan med diskursanalys anser, Jennifer Milliken, ligger i att diskursanalysen fokuserar på de signifikanta praktiker, de underliggande kunskaper som leder fram till praktiker och hur detta bidrar till samhällsutveckling (Milliken 1999:236). För underrättelsestudier kan en vetenskapssyn där man ser på verkligheten som konstruerad av personer som bär på identiteter som i sin tur är formade genom intersubjektiva förståelser,

vara fruktbart för att öka sin förståelse om sin omvärld. Här spelar språket en stor roll då man kommunicerar förståelse genom detta. Ambitionen med en diskursanalys är att undersöka hur och varför vissa diskurser tar plats och blir dominanta samt används av aktörer (Lamont 2015:91). Detta kan vara fruktbart för vare sig man ämnar ha ett förklarar eller förstå perspektiv som utgångspunkt. Denna studie kring det ryska militära hotet mot Sverige har en konstruktivistisk utgångspunkt.

4.1 Metod

För den här uppsatsen används diskursanalys som metod, det är en kvalitativ textanalytisk metod. Det finns inte en given mall för diskursanalys (Bryman 2012:532). Diskursanalysen för den här uppsatsen är inspirerad av Carol Bacchis metod "What's the problem represented to be" (WPR). Denna diskursanalytiska metod ämnar kritiskt granska problempresentationer, för den här uppsatsen är, det ryska militära hotet, problemet som ska analyseras. Bacchi (2009) menar att WPR-metoden är en kritisk metod, för att metoden ämnar ifrågasätta taget för givna föreställningar (Bacchi 2009:XV). Syftet med en WPR-analys är att undersöka om ett problem kan begripliggöras på ett annat sätt, genom WPR-analys blottläggs diskurser och därmed ges möjlighet för eventuellt förstå ett problem annorlunda (Boréus och Borgström 2018:272). Det innebär att kritisk granska förgivet tagna föreställningar kring fenomen samt hur dessa förgivettagna föreställningar återskapas, upprätthåller eller reproducerar en förståelse om ett fenomen (Boréus och Borgström 2018:271). Detta genomförs genom att undersöka hur ett problem är konstruerat och understött och vad för praktiker problem presentationen genererar (Boréus och Borgström 2018:273-275, 284).

Metoden operationaliseras genom att läsa det valda materialet och ställa frågor till detta där de teoretiska perspektiven vävs in för att förstå problempresentationen av det ryska militära hotet mot Sverige i, Totalförsvarsproposition 2021–2025 - inriktning av Sveriges försvarspolitik.

- Hur är det ryska militära hotet mot Sverige understött, vad för indikationer stödjer problempresentationen av det militära hotet?
- Vad för praktiker genereras av problempresentationen av det ryska militära hotet mot Sverige?

I den första delen av analysen görs en tematisering av de indikatorer på hotfulla signaler som framställs i Totalförsvarspropositionen, i del två tematiseras de praktiker som kan härledas till den första delen av analysen.

4.2 Material

Det material som analysen kommer att utföras på är avgränsat till ett officiellt dokument vilket är Sveriges Totalförsvarsproposition 2021–2025 - inriktning av Sveriges försvarspolitik (Prop. 2020/21:30). Den svenska regeringen lade fram denna till Riksdagen år 2020 och år 2021 accepterades denna av Riksdagen. Materialet representerar diskurs kring det ryska militära hotet mot Sverige och är beslutsrammen för det svenska Totalförsvaret för de kommande åren. Valet av material har gjorts därför att denna proposition utgör officiella motiveringar av det ryska militära hotet.

4.2.1 Materialdiskussion

Statliga och offentliga dokument, kan även ses som en form utav propaganda från staten ämnad för den civila befolkningen. Harold D Lasswell jämförde hur tillit skapades annorlunda i den civila befolkningen jämfört med i militären, där all tillit åstadkommas genom disciplin. Något FOI menar att Ryssland utövar på sin civilbefolkning (Persson 2017:147). Lasswell menade att propaganda användas för att höja moralen bland en befolkning, för att skapa en civil sammanhållning (Lasswell 1927:18). I krigstid menade Lasswell att propaganda användes för att maskera strategiska syften (Lasswell 1927:200, 209). Med Lasswells förståelse av propaganda kan man se på det valda materialet som ska analyseras som delvis propaganda av Sverige, Sverige agerar liknande Ryssland i att skapa en förståelse, en dominant diskurs, om det ryska militära hotet mot Sverige. Det är även viktigt att notera att det valda materialet utgår ifrån Försvärsberedningens bedömningar, försvarsberedningen består utav ledamöter samt sakkunniga ifrån Justitie-, Utrikes-, Försvars- och Finansdepartementen. Samt sakkunniga från Försvarsmakten, Försvarets materielverk och Myndigheten för samhällsskydd och beredskap.

5 Analys

Analysen är uppdelad i två huvudsakliga avsnitt. Det första avsnittet analyserar problempresentationen av det ryska militära hotet, det vill säga vilka indikationer på hot finns i, Totalförsvarsproposition 2021–2025 - inriktning av Sveriges försvarspolitik. Det andra avsnittet analyserar vad för praktiker som genereras genom den understödda av problempresentationen.

5.1 Problempresentationen av det ryska militära hotet

Problempresentationen av det ryska militära hot mot Sverige är grundat i både en internationellt och lokal kontext. Både i den internationella och lokala kontexten skapar Ryssland osäkerhet. Detta genom att de underminerar förutsägbarhet och genererar osäkerhet genom olika handlingar som är hotfulla indikationer. Totalförsvarsproposition 2021–2025 - inriktning av Sveriges försvarspolitik skriver,

”Försvars-beredningen bedömer att läget försämrats de senaste åren, bl.a. som ett resultat av den politiska utvecklingen i Ryssland och att den ryska militära förmågan har ökat. Ryssland har redan i dag en stor militär förmåga jämfört med grannländerna. I absoluta termer bedöms den ryska militära förmågan fortsätta att öka under den kommande tioårsperioden. Rysslands undergrävande av den europeiska säkerhetsordningen fortsätter. Regeringen delar denna bedömning” (Prop. 2020/21:30:59).

5.1.2 Hotfulla indikationer

Rysk militär handlingsförmåga

Den ryska militära handlingsförmågan bedöms utifrån främst två faktorer. Deras militära kapacitet samt tidigare militära handlingar. Vilka båda sänder hotfulla signaler, Buzan (2016) förklarade att militär upprustning skapade obalans i internationella relationer och sågs som en hotfull indikation (Buzan 2016:108-107,125). Detta hot reflekteras i Totalförsvarsproposition 2021–2025 - inriktning av Sveriges försvarspolitik. Det konstateras vid flera tillfällen att den ryska militära förmågan expanderar exempelvis, *”Ryssland har redan i dag en stor militär förmåga jämfört med grannländerna. I absoluta termer bedöms den ryska militära förmågan fortsätta att öka under den kommande tioårsperioden”*. Därtill understryks det att Rysslands handlingsförmåga bedöms ha ett övertag i det svenska närområdet i de närmsta tio åren (Prop. 2020/21:30:37). Vidare konstateras det att Ryssland har världens största och mest diversifierade

kärnvapenarsenal, en arsenal som Ryssland är beredda att använda sig av för att försvara sin existens (Prop. 2020/21:30: 37-38). Den ökade friktionen mellan Ryssland och USA, som både dragit sig ur INF-avtalet, som innebar ett förbud mot medeldistansrobotar, beror på att Ryssland har begått avtalsbrott. Detta leder till ökade militäraktivitet i det svenska närområdet. Detta indikerar att det Buzan (2016) menade, att försvarsdilemmat var paralyserat genom större staters innehav av kärnvapen (Buzan 2016:231) snarare verkar det pågå en rustningsspiral.

De ryska militära aktiviteterna handlar främst om deras inblandning i Syrien, Georgien och Ukraina. Utifrån detta bedömer man att Ryssland har förmågan att genomföra militära operationer över tid och långt ifrån det ryska territoriet (Prop. 2020/21:30:37). Det konstateras att Rysslands aggression i både Georgien och Ukraina bryter mot den europeiska säkerhetsordningen och påvisar att Ryssland är beredd att använda militära medel för att nå politiska mål (Prop. 2020/21:30:32-33). Den ryska aggressionen, den olagliga annekteringen av Krim år 2014 är exempel på detta. En av anledningarna till annekteringen av Krim bedöms vara av militärstrategiska skäl (Prop. 2020/21:30:38,41,44). *"En viktig anledning till den ryska illegala annekteringen av Krim våren 2014 – förutom att hindra ett ukrainskt närmande till Nato – var sannolikt att säkerställa kontrollen över den ryska Svartahavsflottan. Svartahavsflottan och närvaron på Krim har stor betydelse för Rysslands möjligheter att påverka den militärstrategiska situationen i regionen"* (Prop. 2020/21:30:44). Buzan menade ett hot även bedömdes utefter dess intensitet, att Ryssland utför militära aktiviteter i Sveriges närområde och ökar sin kapacitet intensifierar det ryska militära hotet mot Sverige.

Ryska säkerhetspolitiskasignaler

Den säkerhetspolitiska försämringen i närområdet är en följd av Rysslands agerande (Prop. 2020/21:30:33). Ryssland har i Sveriges närområde genomfört provocerande anflygningar mot andra staters örlogsfartyg, militära flygplan och mot militära anläggningar samt installationer i närområdet (Prop. 2020/21:30:33). Andra indikationer är att Ryssland har genomfört avlysningar av internationella sjö- och luftterritorier för provverksamhet och skjutövningar, på ett sätt som inneburit olägenheter för civil och militär fartygs- och flygtrafik (Prop. 2020/21:30:34). Totalförsvarsproposition 2021–2025 - inriktning av Sveriges försvarspolitik konstaterar att, *"..agerandet får antas ha som syfte att sända en säkerhetspolitisk signal till grannländerna och omvärlden om att Ryssland kommer att värna sina intressen. Ett annat specifikt syfte bedöms vara att markera mot amerikansk närvaro i Östersjön och därmed ifrågasätta Östersjöns status som öppet hav"* (Prop. 2020/21:30:34).

Det språkliga bruket kring tolkandet av Rysslands agerande i Östersjön kan ses som ett exempel på hur man tolkar en annan stats intentioner när man i själva verket inte vet och värderingar får ta plats där informationsbristen råder eller så har man valt som Eriksson (2018) föreslog valt att inte beskriva varför man kommit till den konklusionen (Eriksson 2018:186-187:198). Sålunda kan man då ha en utgångspunkt för att när det råder informationsbrist kring en osäkerhet, kan man genom en diskursanalys studera beskrivandet, tolkandet av blindfläckar och vad dessa är befästa med vad för värderingar.

Ryska stridsflyg har upprepat även genomfört aggressiva anflygningar mot andra staters örlogsfartyg, militära flygplan och militäranläggningar. Det förstås som att Ryssland vill sända säkerhetspolitiska signaler till omvärlden. Totalförsvarsproposition 2021–2025 - inriktning av Sveriges försvarspolitik, tolkar även detta som att Ryssland visar att de värnar om sina intressen eller att de markerar mot USAs närvaro i Östersjön. På så vi konstateras det att Ryssland ifrågasätter Östersjön som internationellt hav genom två hotfulla indikationer (Prop. 2020/21:30:34). Fler exempel på säkerhetspolitiska signaler som observerats är indikationer som enskilt kan tolkas som hotfulla. Detta är att sedan år 2013 har Ryssland inlett stora militärövningar utan att informera omvärlden innan. Dessa militära övningar har Ryssland betecknat som beredskapskontroller. Enligt Wiendokumentet kräver detta inte inbjudan av utländska observatörer och Ryssland motsäger sig förnyelser av Wiendokumentet som skulle ge ökad insyn och transparens (Prop. 2020/21:30:33-34). På så vis indikeras det att Ryssland motsäger sig att upprätta hålla en balans i de internationella relationerna.

Då säkerhetsdilemmat i internationella relationer delvis beror på osäkerhet, är det viktigt att kunna tolka varandras intentioner. Stora oannonserade militära övningar i Sveriges närområde skapar orosmoment. Samtidigt observeras dessa som signaler för att Ryssland strävar efter att dominera länderna i sitt närområde, främst de formera Sovjetrepublikerna. De indikationer som stödjer representationen av det ryska militärahotet mot Sverige är dess storlek på militär i kombination av deras snabbhet och ökade koncentration i västra Ryssland. Det utgör även vad Buzan (2016) skulle kategorisera som ett intensifierat hot (Buzan 2016:119,123). Sverige konstaterar att militära konflikter i det svenska närområdet kommer inte bara påverka ett angripet land, då Sverige genom den unilaterala solidaritetsförklaringen omfattar EU-medlemmar samt Norden. Sverige kan inte förhålla sig passiv om ett angrepp skulle drabba ett annat EU-medlemsland eller nordiskt land (Prop. 2020/21:30:68). De ryska säkerhetspolitiska signalerna tolkas sammantaget som offensiva och i motsatts till de

värderingar som Sverige står för, i, Totalförsvarsproposition 2021–2025 - inriktning av Sveriges försvarspolitik.

Ryska värderingar

De ryska värderingarna beskrivs som att vara i konflikt med de demokratiska värderingarna som Sverige står för vilket utgör en hotfull indikation. Den diskursanalytiska metoden studerar de underliggande kunskaperna som leder fram till praktiker och hur dom då reflekterar underliggande värderingar som vävts in i det material som studeras (Milliken 1999:236). I Totalförsvarsproposition 2021–2025 - inriktning av Sveriges försvarspolitik, reflekteras underliggande värderingar där man tolkar handlingar utförda av Ryssland. Detta beskriv angående den olagliga annekteringen av Krim,

”Rysslands fortgående aggression mot Ukraina och den olagliga annekteringen av Krim strider mot FN:s våldsförbud och mot den europeiska säkerhetsordningen liksom mot de normer, samarbeten och institutioner som utgör fundament för europeisk säkerhet (Prop. 2020/21:30:69).

Rysslands aggressivitet mot både Georgien och Ukraina beskrivs visa att Ryssland bryter *”mot den europeiska säkerhetsordningen och att Ryssland är berett att använda militära medel för att nå politiska mål”* (Prop. 2020/21:30:33). Rysslands mål beskrivs genom att dess aktiviteter att vara *”en ökande ambition att bygga upp Ryssland till en stormakt med kontroll över så stora delar av före detta Sovjetunionen som möjligt”*. Detta menar man genomförs på bekostnad av sin egen befolkning, *”den ryska ledningen under det senaste årtiondet, och särskilt sedan 2014, har agerat på ett sätt som av många bedömare uppfattats stå i motsättning till de intressen som omvärlden förutsatt att Ryssland borde ha, såsom internationellt anseende, ekonomisk tillväxt och omsorg om befolkningens välfärd. Det ryska agerandet har därför ofta uppfattats som irrationellt”* (Prop. 2020/21:30:35).

Totalförsvarsproposition 2021–2025 - inriktning av Sveriges försvarspolitik, menar vidare att den ryska ledningen är en liten krets som ger uttryck för en *”liten krets ryska ledningen ger uttryck för en geopolitisk och delvis konspiratoriskt färgad syn på världen”*. Man menar att Ryssland enligt tradition har valt att definiera sig i motsättning till väst, och att väst är en enhetlig aktör som eftersträvar ett svagt Ryssland. Exempel på detta i texten är skrivet så här, *”Ryska företrädare har vid flertalet tillfällen gett uttryck för att väst har som mål att byta ut den nuvarande ryska ledningen och att detta skulle kunna ske genom att iscensätta en s.k.*

färgrevolution” (Prop. 2020/21:30:35). Man menar att den här omvärldsuppfattningen används för att legitimera att ”återupprättandet av Rysslands stormaktsstatus till den ryska statens viktigaste uppgift, vilket också rättfärdigar synen att Ryssland bör omge sig med en intressesfär där man har privilegierade intressen i andra stater” (Prop. 2020/21:30:36) och att ”Påstådda yttre hot kan användas för inrikespolitiska syften. På samma sätt kan utvecklingen i omvärlden utnyttjas för att flytta fram ryska positioner” (Prop. 2020/21:30:38). Man menar även att den ryska ledningen har sitt maktinnehav genom att den ryska ledningen har genomfört ”.. inskränkningar i de mänskliga fri- och rättigheterna, inklusive yttrandefriheten och den politiska friheten..” (Prop. 2020/21:30:36) och det konstateras att ”Dagens ryska politiska system är både auktoritärt och repressivt” (Prop. 2020/21:30:36). Då det ryska beslutsfattandet ”sker i en snäv krets kring presidenten” (Prop. 2020/21:30:36) detta menar man ”innebär att det ryska beslutsfattandet sker snabbt och har vid flera tillfällen överraskat omvärlden” (Prop. 2020/21:30:36).

Vad Ryssland bryter mot är de grundprinciper och de folkrättsliga regler som den europeiska säkerhetsordningen vilar på. Vidare påpekas det att Ryssland har framfört krav på att den europeiska säkerhetsordningen ska revideras och att Ryssland aktivt undergräver Organisationen för säkerhet och samarbete i Europa (OSSE) ansträngningar för att förstärka mänskliga rättigheter, demokrati och rättsstatens principer (Prop. 2020/21:33). OSSEs arbete med valövervakning har ifrågasatts av Ryssland och i Totalförsvarsproposition 2021–2025 - inriktning av Sveriges försvarspolitik, indikeras det att motverkar deras arbete mot säkerhetsordning och integritet, man menar att ”det nödvändigt att ansvar för brott mot densamma utkrävs” (Prop. 2020/21:33). Det konstateras att Ryssland kan uppfattas ha ett irrationellt beteende därför att Ryssland ”har agerat på ett sätt som av många bedömare uppfattats stå i motsättning till de intressen som omvärlden förutsatt att Ryssland borde ha, såsom internationellt anseende, ekonomisk tillväxt och omsorg om befolkningens välfärd. Det ryska agerandet har därför ofta uppfattats som irrationellt” (Prop. 2020/21:30:30).

Det ryska militära hotet mot Sverige

Sverige är inte ett enskilt mål för Ryssland enligt Totalförsvarsproposition 2021–2025 - inriktning av Sveriges försvarspolitik. De hotfulla signaler som är direkt kopplade till Sverige är inom ramen för påtryckningar och påverkansförsök, så kallade hybridhot. Detta är något som pågår fortlöpande mot EU och Natomedlemsstaterna i regionen. Inom ramen för de ryska påverkansförsöken har falska påståenden om innehållet i Sveriges partnerskap med Nato

framfört (Prop. 2020/21:30:31). Vad de ryska svarsåtgärderna innebär framgår inte i Totalförsvarsproposition 2021–2025 - inriktning av Sveriges försvarspolitik. Däremot har ryska företrädare uttalat sig om Sveriges partnerskap eller allianser,

”I förhållande till Sverige har den ryska retoriken skärpts. Höga ryska företrädare har vid upprepade tillfällen varnat för att ett svenskt Natomedlemskap skulle tvinga Ryssland att vidta svarsåtgärder” (Prop. 2020/21:30:31) samt att *”På senare tid har ryska företrädare också kritiserat Sveriges och Finlands samarbete med Nato, och hävdat att också detta tvingar Ryssland till svarsåtgärder”* (Prop. 2020/21:30:30). Sådana uttal är exempel på livlig information som beslutfattare tolkar som hotfulla indikationer (Yarhi-Milo 2014:17-18).

Problempresentationen i, Totalförsvarsproposition 2021–2025 - inriktning av Sveriges försvarspolitik av det ryska militära hotet mot Sverige kan förstås som att utgå ifrån flera olika indikationer som grundar sig observationer av Rysslands militära kapacitet samt att Ryssland inte respekterar demokratiska principer som Sverige står för och därmed är aktören som skapar obalans. Med hjälp utav Buzan (Buzan 2016:123) kan man illustrera hotuppfattningen och intensiteten av detta i av det ryska militära hotet mot Sverige. Den svenska uppfattningen av det ryska militära hotet i doktrinen speglar flera indikationer till detta, vilket stödjer Yarhi-Milos forskning kring hur stater reagerar på indikationer. Ryssland sänder flera olika hotfulla signaler och Rysslands militära handlingsfrihet ses som offensiv snarare än defensiv. Således intensifieras det ryska hotet. Den svenska uppfattningen av intensiteten i det ryska militära hotet illustreras med hjälp utav Buzans modell för hur stater uppfattar intensiteten av hot. Den fetstilade texten är det som reflekterar i det analyserade materialet i Tabell 2, Bedömning av det ryska militära hotet mot Sverige (Andersson 2021:21).

Tabell 2 Bedömning av det ryska militära hotet mot Sverige.

Den svenska uppfattningen av det ryska militära hotet	
Låg	Hög
<p>Diffus: Det ryska militära hotet mot Sverige består av hotbilden mot Sveriges samarbetspartner och genom Sveriges geografiska läge (militärstrategiskt).</p> <p>Avlägset (rum) Avlägset (tid)</p> <p>Låg sannolikhet Små konsekvenser</p> <p>Historiskt neutral: Sverige och Ryssland har historiskt inte haft konflikt med varandra som inneburit militära handlingar mot varandra.</p>	<p>Specifik.</p> <p>Nära geografiskt: Östersjön, EU, NORDEN.</p> <p>Nära i tid: Pågående</p> <p>Hög sannolikhet.</p> <p>Stora konsekvenser: Sverige blir indragen i en konflikt genom sina partnerskap/allianser.</p> <p>Historiskt förstärkt.</p>

5.2 Praktiker kopplande till problempresentationen av det ryska militära hotet

Problempresentationen av det ryska militära hotet består i både observationer av dess militära handlingskapacitet samt deras värderingar som bryter exempelvis mot vad Sverige anser vara demokratiska principer. Diskursen av det ryska militära hotet i, Totalförsvarsproposition 2021–2025 - inriktning av Sveriges försvarspolitik, genererar praktiker. Dessa praktiker innebär att Sverige ska hävda sin territoriella integritet, värna om suveräna rättigheter och nationella intressen. Sverige ska ha en verksamhet som kan övervaka, upptäcka och avvisa kränkningar. Sverige ska skyddas från påtryckningar med militära maktmedel. Yarhi-Milo menade en stat kommer att reagera på en annan stat som att den är fientligt lagd om flera indikationer indikerar en hotbild och därvid agera för att försvara sin egen stat (Yarhi-Milo 2014:23). Enligt de teoretiska perspektiv på hotuppfattning, har Sverige reagerat på hotfulla indikationer då Ryssland utgör flera hotfulla indikationer på att utgöra

ett hot mot Sverige. Sveriges reaktion kan förstås utifrån de praktiker som problempresentationen av Ryssland som ett militärt hot är. De praktikerna är att Sverige inför militäruppgruppning och fördjupande av partnerskap för att kunna försvara sig själv mot det ryska militära hotet. I Totalförsvarsproposition 2021–2025 - inriktning av Sveriges försvarspolitik står det, *”Det säkerhetspolitiska läget i Sveriges närområde och i Europa har över tid försämrats. Ett väpnat angrepp mot Sverige kan inte uteslutas. Det kan inte heller uteslutas att militära maktmedel eller hot om sådana kan komma att användas mot Sverige. Sverige blir oundvikligen påverkat om en säkerhetspolitisk kris eller väpnad konflikt uppstår i Sveriges närområde. Totalförsvarets förmåga behöver därför fortsätta stärkas.”* (Prop. 2020/21:30:26). Vidare anser man att ett stärkt förvar ska vara både fredsbevarande och krigsavhållande, *”Det militära försvaret ska verka fredsbevarande och krigsavhållande. Dess viktigaste funktionär att kunna möta ett väpnat angrepp mot Sverige. Ett väpnat angrepp ska kunna mötas även om det genomförs överraskande, vilket förutsätter en förmåga till förvarning. För en eventuell angripelse ska nackdelarna med krigshandlingar mot Sverige vara större än fördelarna”* (Prop. 2020/21:30:87).

5.2.1 Militäruppgruppning

Framställningen av det ryska militära hotet legitimerar att Sverige återigen satsar på sin militära kapacitet, i propositionen föreslås det att för år 2021 ska fem miljarder avsättas till det militära försvaret för 2021 och det militära försvarets budget ska öka med fem miljarder årligen fram till år 2025 (Prop. 2020/21:30:26). Detta innebär bland annat att krigsorganisationen har som målbild att växa fram till år 2030 genom bland annat personell, samövningar och materiell (Prop. 2020/21:30:101). Ökad budgetering för militären är en konsekvens för Sverige, i tabellen (Tabell 2:22) kan man se att propositionen föreslår ytterligare medel för det militära försvaret för åren 2021-2025 (Prop. 2020/21:30:90-91). Inom ramen för dessa ska Totalförsvaret utvecklas.

Tabell 3 Ekonomisk ram för det svenska militära försvaret.

Tabell 7.1 Ekonomisk ram för det militära försvaret 2021–2025, U06 anslag 1:1 – 1:12 (exklusive pris- och löneomräkning)¹
Miljarder kronor

	2021	2022	2023	2024	2025
Ekonomisk ram 2021 enligt budgetpropositionen för 2021	66,1	66,1	66,1	66,1	66,1
Aviserade anslagsförändringar före 2019				0,5	0,6
Aviserade ökningar i budgetpropositionen för 2020		5	10	15	20
Aviserade ökningar i denna proposition				1	2
Ny ekonomisk ram	66,1	71,1	76,1	82,6	88,7

¹Anslag i 2021 års prisläge. Ekonomisk ram och nya medel blir efterföljande år föremål för pris- och löneomräkning.

Källa: Prop. 2020/21:30:91

Problempresentationen av det ryska militära hotet genererar praktiker för den svenska befolkningen vilket är värnplikt och mönstring. Mellan åren 2021-2025 ska 8000 värnpliktiga grundutbildas, detta är ett antal som föreslås att stegvis öka (Prop. 2020/21:30:110). Vidare ligger det ett förslag på att inrätta en myndighet med psykologiskt försvar år 2022, som ska ha till uppgift att leda, utveckla och samordna Sveriges psykologiska försvar (Prop. 2020/21:30:129-130). Ett psykologiskt försvar kan sägas utföra propaganda tekniker som innebär försvar då syftet med myndigheten ska vara att stärka försvarsviljan i Sverige (Prop. 2020/21:30:129-130) men även mot hybridhot som Ryssland konstateras utgöra på Sverige (Prop. 2020/21:30:34).

Försvarsunderrättelseförmåga och militär säkerhetstjänst

Problempresentationen av det ryska militära hotet med för ett behov av en stärkt militär underrättelseförmåga. Man menar att, *"Förmågan att agera på underrättelser är en viktig del i utvecklingen av totalförsvaret, särskilt avseende förmågan att hantera hybridhot"* (Prop. 2020/21:30:154). Försvarsunderrättelseverksamheten ska kunna ge förvarning och uthålligt förmå att följa kris- eller krigs förlopp. Framförallt är *"Ett gott informations- och underrättelseläge är en förutsättning för att regeringen ska kunna agera förutseende och besluta om rätt åtgärder vid säkerhetspolitiska kriser"* (Prop. 2020/21:30:154). Nära kopplat till

försvarsdilemmat handlar om att tolka hotfulla indikationer, då ett värvat angrepp mot Sverige kan föregås av *”Överraskning och vilseledning kan förväntas vara en viktig del i operationen.”* (Prop. 2020/21:30:60-61). Man menar att, *”En eventuell angripares agerande kommer att styras bl.a. av tillgängliga militära resurser, bedömning av det svenska totalförsvarets styrka i olika avseenden, möjligheten att utnyttja överraskning och vilseledning, motåtgärder samt den egna benägenheten till risktagning. Till detta kommer angriparens bedömning av andra aktörers militära resurser och vilja att agera”* (Prop. 2020/21:30:84). Den militära underrättelsetjänsten ska stärkas och utvecklas därför att försvarsunderrättelser är viktiga för att regeringen ska i rätt tid kunna fatta beslut. Därför att, *”Ett gott informations- och underrättelseläge är en förutsättning för att regeringen ska kunna agera förutseende och besluta om rätt åtgärder vid säkerhetspolitiska kriser. På så sätt bidrar underrättelseverksamheten till totalförsvarets krigsavhållande förmåga”* (Prop. 2020/21:30:154). Framförallt nämns behovet att genom underrättelser kunna agera och hantera hybridhot. Vidare har den svenska underrättelseförmågan en grundläggande betydelse för Sverige då, *”Det är avgörande att Sverige har egna relevanta underrättelser att bidra med och att långsiktiga och tillitsfulla relationer byggs”* (Prop. 2020/21:155).

Fördjupade samarbeten

Sverige ska ytterligare genomföra fördjupning av samarbete med Finland och Norge gällande försörjningsberedskap. Fördjupat samarbete med NATO gäller informationsutbyte gällande civilt försvar (Prop. 2020/21:30:130). Samarbetet med Finland går dock före medlemskap i NATO, Finland är liksom Sverige inte medlem i NATO (Prop. 2020/21:30:27). Det finska samarbetet nämns som en särskild prioritet (Prop. 2020/21:30:101). Fördjupade samarbeten förklaras också i andra termer, om Sverige ska ta emot försvar måste Sverige också kunna bistå med försvar. Då Sverige i dagsläget har en långt underlägsen militärkapacitet måste det svenskaförsvaret säkerhetsställas genom allianser. Att gå inte gå med i NATO är från Sveriges sida en väg att sända säkerhetspolitiska signaler själva. Sveriges agerande med militärupptrappning kan tolkas som en hotfull signal likaså fördjupade samarbeten trots Rysslands påverkansförsök att Sverige inte ska göra detta. Samtidigt väljer Sverige att inte ingå i ett fullfjädrat partnerskap med NATO, detta fungerar som en indikation som väger upp balansen i den svenska försvarssatsningen. Men den militära upprustningen det är ändå en indikation på en pågående rustningsspiral som har risk för att eskalera till krig, det är en

situation som tidigare observerats (Levy och Thompson 2010:30). Framförallt med bakgrund av att både Ryssland och USA frångått INF-avtalen.

6. Slutsatser

Den här diskursanalysen av Totalförsvarsproposition 2021–2025 - inriktning av Sveriges försvarspolitik skapar förståelsen om att det ryska militära hotet mot Sverige är grundat i flera olika hotfulla indikationer och att det mellan underrättelsemyndigheter och beslutsfattare råder en konsensus om att uppfatta Ryssland som ett militärt hot mot Sverige. Detta återspeglas bland annat i att regeringen delar Försvarsberedningens uppfattningar kring Hybridhot (Prop. 2020/21:30:31). Det ryska militära hotet indikerar även att vara ett intensivt hot, med utgångspunkt av Buzans (2016) tabell (Tabell 2, Bedömning av det ryska militära hotet mot Sverige:20). Indikationer på det ryska militära hotet är deras militära kapacitet som grundar sig i deras militära upptrappning samt deras militära handlingar, samt består det ryska militära hotet mot Sverige i att Ryssland är ett hot mot demokratiska värderingar. Som i ett dominobrickspel kan Sverige påverkas genom sina partnerskap och allianser. För Sverige utgör det ryska militära hotet ett Försvarsdilemma genom att man inte vill medverka i en rustningsspiral men samtidigt värna sin existens (Buzan 2016:246). Diskursanalysen av problempresentationen av det ryska militära hotet visar även att hotet är befast med blindfläckar som täcks med intersubjektiva förståelser. Detta menade både Milliken och Manjikian var en av styrkorna med diskursanalysen inom underrättelsestudiet, att språket inte är värdeneutralt samt att undersöka de underliggande kunskaper som leder fram till praktiker. Det framgick exempelvis i diskursanalysen att Ryssland har som mål att återupprätta en stormaktsstatus. Problempresentationen av det ryska militära hotet genererar praktiker och dessa är praktiker är att Sverige satsar på sitt totalförsvaret. Genom upprustning och fördjupade allianser och partnerskap (Prop. 2020/21:30:130). För att kunna få hjälp av allianser och samarbetspartner måste man även kunna bistå med resurser (Prop. 2020/21:155). Samtidigt balanserar Sverige upp försvarsdilemmat genom att inte ingå i fullfjädrat medlemskap i NATO. Man undviker på så vis att själva ge hotfulla indikationer till Ryssland samtidigt som man garderar sig för militära attacker, så som överraskningsattacker, som kan föregås med både överraskning och vilseledning (Prop. 2020/21:30:61).

7. Bibliografi

Bacchi, C (2009) *What's the problem represented to be?* Pearson

Betts, R.K (1978) *Analysis, War, and Decision: Why Intelligence Failures Are inevitable*. World Politics Oct. 1978, Vol. 31, No. 1, pp. 61-89

Boréus K, Bergström G (2018) *Textens mening och makt: metodbok i samhällsvetenskaplig text-och diskursanalys*. Studentlitteratur.

Buzan B (2016) *People, states & fear: an agenda for international security studies in the post-cold war era*. Ecpr Press.

Carson, A (2020) *Secret wars. Covert conflict in international politics*. Princeton University Press.

Eriksson, G (2018) *Swedish military intelligence. Producing knowledge*. Edingburgh University Press.

Försvarsmakten (2020) *Militärstrategisk doktrin – MSD 16 Doktrin - Försvarsmakten (forsvarsmakten.se)* 2021-05-26

Lamont, C (2015) *Research methods in international relations*. SAGE.

Lasswell, Harold D (1927) *Propaganda Technique in World War I*, Cambridge, M.I.T. Press.

Levy J. S, Thompson W. R. (2010) *Causes of war*. John Wiley & Sons.

Lillbacka, Ralf G (2013) *Realism, Constructivism and Intelligence Analysis* International, Journal of intelligence and Counterintelligence, vol. 26, 304-331

Linde A, Hultqvist P (2021) *Säkerhetspolitiken ligger fast – vi lämnar inte alliansfriheten*. Dagens nyheter. <https://www.dn.se/debatt/sakerhetspolitiken-ligger-fast-vi-lamnar-inte-alliansfriheten/> 2021-04-13

Mandel, D.R & Irwin, D (2020) *Uncertainty, Intelligence, and National Security Decisionmaking*, International Journal of Intelligence and CounterIntelligence.

Manjikian, M (2013) "Positivism, Post-Positivism, and Intelligence Analysis", *International Journal of Intelligence and Counterintelligence*, vol. 26, no. 3, 563-583

Milliken, J (1999) "The Study of Discourse in International Relations: A Critique of Research and Methods", *European Journal of International Relations*, 5: 2, 225-25

Persson, G (red) (2017) *Rysk militär förmåga i ett tioårsperspektiv – 2016*. Totalförsvarets forsknings institut.

Regeringskansliet (2020) Omfattande satsningar på totalförsvaret - Regeringen.se 2020-05-27

Sveriges regering (2020) *Totalförvarsproposition 2021-2025 – Inriktning av Sveriges försvarspolitik.*

Totalförvarsproposition 2021–2025 - inriktning av Sveriges försvarspolitik - Regeringen.se (regeringskansliet.se) 2021-05-19

Westerlund F, Oxenstierna S (red) (2019) *Rysk militär förmåga i ett tioårsperspektiv – 2019.* Totalförsvarets forskningsinstitut.

Yarhi-Milo, K (2014) *Knowing the Adversary. Leaders, Intelligence, and Assessments of Intentions in International Relations,* Princeton University Press.